

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

בפני כבוד השופט אלעד לנג

תובעים 1. המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח)
2. אריק כהן ספרים בע"מ
באמצעות ב"כ עו"ד גיורא לנדאו

נגד

נתבע עלי תמימי
באמצעות ב"כ עו"ד בנימין מלכא

צד ג' מוחמד עבד אלרחמן עליאן ח'ליל

פסק דין

- 1
- 2 1. לפני תביעת התובעות לחייב את הנתבע לשלם להן פיצוי ללא הוכחת נזק, בגין הפרת זכויות
- 3 יוצרים בספרי לימוד.
- 4 2. במרכזן של התביעות שלפני עומדת לדיון והכרעה שאלה מרכזית אחת והיא: האם ביצוע
- 5 פעולת כריכה של ספרים המוגנים בזכויות יוצרים עולה כדי "יצירת עותק של היצירה"
- 6 (במובן סעיף 12 לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007) ולכן מהווה הפרה ישירה (ראשית) של
- 7 זכויות יוצרים.
- 8 א. העובדות הרלוונטיות לתביעות
- 9 3. התובעות הן מוציאות לאור של ספרי לימוד שונים, והן בעלות זכויות היוצרים בספרים
- 10 אלה.
- 11 4. הנתבע, הנו בעל כריכיה בישוב א-רם, ועוסק לפרנסתו בכריכת ספרים.
- 12 5. ביום 27.5.19, בעקבות תלונה שהוגשה מטעם התובעות למשטרת ישראל, בוצע הליך של
- 13 חיפוש ותפיסה בכריכית הנתבע, במסגרתו נתפסה כמות גדולה של ספרים בתהליכי כריכה
- 14 שונים, כאשר חלק מהספרים שנתפסו הם ספרי לימוד שהזכויות בהם בבעלות התובעות
- 15 (להלן: "הספרים").

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

6. עבודת הכריכה לספרים לא הוזמנה על ידי התובעות וממילא לא נתנו התובעות לנתבע
1 הרשאה לבצע את עבודת הכריכה של הספרים.
2
- ב. טענות הצדדים**
7. התובעות טוענות כי מעשי הנתבע מהווים הפרה "ישירה" של זכויות היוצרים בספרים
3 משהם עולים כדי יצירת העתק של היצירות "בכל צורה מוחשית" כאמור בסעיף 12 לחוק
4 זכות יוצרים. בתוך כך נטען כי במעשיו נטל הנתבע חלק מהותי בתהליך יצור עותקים של
5 הספרים, וזאת מבלי שניתנה לו הרשאה לעשות כן על ידי התובעות – בעלות זכויות
6 היוצרים בספרים. התובעות מדגישות כי הכרה בהיותו של הנתבע מפר זכויות יוצרים הנה
7 חלק מהמאבק שהן מנהלות נגד תופעת הייצור וההפצה של העתקים מזויפים של ספרי
8 לימוד המוצאים לשוק על ידי הוצאות לאור בלתי מורשות.
9
8. הנתבע מבקשת לדחות את תביעת התובעות. לטענתו הוא אינו עוסק בהדפסה או בהפצה
11 של ספרים אלא אך ורק בכריכתם לפי הזמנת לקוחותיו. לטענתו הוא לא אמור לברר עם
12 לקוחותיו האם בידיהם הרשאה חוקית להדפיס את הספרים ואין זה מחובתו המקצועית
13 להשקיע משאבים במטרה לאתר זיופים של יצירות, בפרט לנוכח ריבוי הזמנות הכריכה
14 בהן הוא מטפל. כן טוען הנתבע כי הוא "מפר תמים" וכי לא היה נותן ידו להפרה של זכויות
15 יוצרים, לו היה יודע שקיימת הפרה שכזו. הנתבע מדגיש כי מסר לתובעות את פרטיו
16 המלאים של מזמין העבודה אשר הדפיס את הספרים כלפיו, לשיטתו, נדרשות התובעות
17 להפנות את כל טענותיהן בעניין הפרה של זכויות היוצרים שלהן.
18
- ג. ההליך בפני וההסכמה הדיונית בין הצדדים**
9. הדיון בתביעות התובעות, שהוגשו בנפרד, נדון בפני במאוחד בהתאם להחלטת בית המשפט
20 (כב' השופטת הבכירה ש' לארי-בבלי) מיום 21.5.24.
21
10. בכל אחת מהתביעות שיגר הנתבע הודעת צד שלישי נגד מר מוחמד עבד אלרחמאן עליאן
22 אבו ח'ליל – אשר הנו, לטענת הנתבע, האדם אשר הדפיס את דפי הספרים והזמין ממנו את
23 עבודת כריכתם לספרים. מר אבו ח'ליל לא הגיש כתב הגנה להודעות הצד השלישי ששוגרו
24 נגדו – והנתבע לא ביקש ליתן פסק-דין בהיעדר הגנה נגד מר אבו ח'ליל – לטענתו בשל כך
25 שלא הצליח לאתרו.
26
11. ביום 12.12.22 ניתן תוקף של החלטה להסכמה דיונית אליה הגיעו הצדדים לפיה בית
27 המשפט יתן את פסק דינו על יסוד כתבי הטענות, הפרוטוקולים וסיכומים בכתב שיוגשו
28 על ידי הצדדים. בנוסף, הודיעו הצדדים על 3 מוסכמות אליהן הגיעו, כדלקמן: א. ככתוב
29 בגוף הספרים, זכויות היוצרים בספרים נשוא כתבי התביעה הינם בבעלות התובעים. ב.
- 30

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

- 1 התובעים לא הזמינו את עבודות הכריכה של עותקי הספרים מהנתבע. ג. בחצרי הנתבע
2 נתפסו ביום 27.5.19 חלקי הספרים בתהליך כריכה.
- 3 .12 בהמשך לכך, הגישו הצדדים את סיכומיהם בכתב במסגרתם חזרו על טענותיהם שהובאו
4 לעיל. יצוין כי בסיכומיהם עתרו התובעות לקבלת סעד של פיצוי כספי בלבד מהנתבע (ס' 16-
5 18 לסיכומי התובעות) כך שנמצא שיתר הסעדים להם עתרו בכתבי התביעה שהוגשו מטעמן
6 נזנחו.
- 7 **ד. דיון והכרעה**
- 8 .13 לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ושקלתי את הדברים, אני סבור כי דין התביעה להידחות
9 משאין לראות במעשים אותם ביצע הנתבע כהפרה "ישירה" של זכויות היוצרים של
10 התובעות (על טענה זו בלבד התבססה תביעת התובעות). להלן אבאר מסקנתי זו.
- 11 .14 מושכלות יסוד בדיני זכויות יוצרים הן כי זכות יוצרים היא זכות בלתי מוחשית שביסודה
12 היכולת "למנוע מאדם אחר לקחת את פרי עמלו של היוצר" (ע"א 23/81 הרשקו נ'
13 אורבך, פ"ד מב(3) 749, 756). זכות זו מתקיימת, ככלל, בנפרד מהחפץ ה"מכיל" אותה או
14 שעליו היא נרשמה – וכך, לשם הדוגמה, אדם הרוכש ספר מחנות ספרים, אינו הופך להיות
15 בעל זכויות היוצרים בספר אותו רכש אלא אך בעלים של החפץ הפיסי על דפיו הודפס הספר
16 – בעוד זכויות היוצרים בספר נשארות בידי בעליו, יהא זה אשר יהא (מחבר הספר, המוציא
17 לאור או כיוצ"ב). המחשה נוספת לדוגמה זו ניתן לראות בעובדה כי את אותה יצירה
18 ספרותית מוגנת שהודפסה על ספר ניתן "להטביע" על גבי קובץ מחשב או, למשל, להקריאה
19 בקול ולהקליטה על רשומת קול – בכל המקרים הללו תישמר ההגנה על היצירה הספרותית
20 איתנה וללא שינוי - ללא קשר לסוג החפץ עליו הוטבעה אותה יצירה (ר' ט' גרינמן, **זכויות
21 יוצרים** (מהדורה שנייה), בעמ' 194; וראה: ע"א 8117/03 ענבר נ' יעקב (16.1.06)).
- 22 .15 להשלמת התמונה יצוין כי ישנן "יצירות מיוחדות" בהן מעניק הדין זכות נלוות לזכות
23 היוצרים הבלתי מוחשית ובמסגרתה מוגן החפץ "המכיל" באופן נפרד מזכות היוצרים. כך
24 הדבר באשר לתקליטים (רשומות קול למיניהן) – להן מוענקת הגנה עצמאית בנוסף ליצירה
25 המוסיקלית המוטבעת עליהן (ר' ס' 4(2) לחוק זכות יוצרים ור' ס' 1 לחוק זכות יוצרים
26 לעניין הגדרת המונח "תקליט"). עם זאת יצוין כי היקף ההגנה המוענק ליצירות מסוג אלה
27 מוגבל ומצומצם בהשוואה לזכויות היוצרים המגינות על יצירות בלתי מוחשית (וראה
28 לעניין היקף ותקופת ההגנה המצומצמים החלים על תקליטים - ס' 32 ו-41 לחוק זכות
29 יוצרים, בהתאמה). ודוק: ביסוד ההגנה הנפרדת לחפץ עליו מוטבעת היצירה טמון הרצון
30 להגן על ההשקעה הכלכלית הדרושה להפקתו של החפץ המכיל – וזאת במובחן מהרצון

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

- 1 לתמרץ ולעודד יצירת יצירות לרווחת הציבור – העומד, כידוע, ביסוד ההגנה על דיני זכויות
2 היוצרים (גרינמן, לעיל, בעמ' 194).
- 3 .16 אמנם, על מנת שניתן יהיה להכיר ביצירה כמוגנת בזכויות יוצרים, נדרש כי זו תעבור משלב
4 הרעיון המופשט אל שלב הביטוי המוחשי, ובכך שתלבש "חזות ממשית" (ר' ע"א
5 Interlego A/S נגד Exin-Lines Bros. S.A. ואח', פ"ד מח(4) 133, 167, וראה
6 גם: ע"א 559/69 אלמגור נ' גודיק, פ"ד כד(1) 825 וראה כיום במפורש בסעיף 4(א)(1) לחוק
7 זכות יוצרים. לעניין "קבוע" בשלב המאוחר לביצוע היצירה ראה: ת"א (מחוזי י-ם)
8 8303/06 מחולה המרכז למחול בע"מ נ' כהן, (2008)). ואולם, אין בדרישה זו כדי לשנות
9 מהיקף התחולה של זכות היוצרים – המתקיימת, כאמור, בנפרד מהחפץ ה"מכיל" אותה
10 (וראה: גרינמן, לעיל, בעמ' 1 ובעמ' 72).
- 11 .17 ודוק: הדרישה לקיבוע היצירה בחפץ "מכיל" כתנאי להכרה בה טמונה בצורך לקיים
12 וודאות הן באשר לעצם קיום היצירה והן באשר לתוכנה וזו מבטיחה כי הזכויות
13 המונופוליסטיות של בעל זכויות היוצרים לא יורחבו יתר על המידה. וראה לעניין זה דברי
14 כב' השופט ר' מצא ב-ע"א 2173/94 Tele Event Ltd נ' ערוצי זהב ושות', פ"ד נה(5) 529,
15 בעמ' 547.
- 16 "בבסיס דרישת הקיבוע מונח יסוד פרקטי מובהק: בהיעדר דרישה
17 לרישום פורמאלי של זכות יוצרים (בשונה מן ההסדר הנוהג לגבי
18 פטנטים) מאפשרת דרישת הקיבוע להבטיח ודאות באשר למהות
19 היצירה המוגנת ולהיווכח בנקל בעצם קיומה. שידור חי של אירוע
20 כדוגמת טורניר הטניס מהווה דוגמה טובה להמחשת הדבר. כבר
21 נוכחנו כי שידור חי של אירוע המקיים את התנאים לכך עשוי עקרונית
22 להימצא ראוי להגנה כ"יצירה דרמטית", אך אם לא תועד בהקלטה,
23 אפשר שבית המשפט יתקשה להכריע בשאלה אם השידור החי קיים
24 את התנאים להכרה בו כיצירה דרמטית".
- 25 .18 בתוך כך, הובעה בספרות הדעה כי דרישת הקיבוע של היצירה היא דרישה ראייתית
26 באופייה כך שניתן להוכיח את קיומה של היצירה באמצעות ראיות חלופיות, לרבות
27 באמצעות עדות של מי שראה, קרא או שמע את היצירה או את ביצועה (גרינמן, לעיל, בעמ'
28 102). דעה זו אמנם עומדת במתח עם הדרישה לקיבוע "בצורה כלשהי" הקבועה כיום
29 במפורש בסעיף 4(א)(1) לחוק זכויות יוצרים – ואולם יש בה כדי להדגיש את האבחנה
30 המקובלת בדין בין היצירה המוגנת – הבלתי מוחשית, לבין החפץ בו היא מקובעת – אשר
31 אינו זכאי, ככלל, להגנת זכויות יוצרים כאמור לעיל.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

19. זכות היוצרים הבסיסית המוענקת לבעל היצירה היא הזכות למנוע מאחרים להעתיק את היצירה – היא זכות ה-Copyright (ס' 11(1) לחוק זכות יוצרים). סעיף 12 לחוק זכויות יוצרים קובע כי זכות ההעתיקה חלה לגבי כל סוגי היצירות ומוגדרת כ: **"...עשיית עותק של היצירה בכל צורה מוחשית לרבות..."**. משמע – העתקה של יצירה מתקיימת אם נוצר "עותק" של היצירה בכל דרך מוחשית. בתוך כך, ניתן לחדד ולהבהיר כי אין הכרח שעותק היצירה ימצא את ביטויו באותו האופן בו מצאה היצירה את ביטויה הראשוני וניתן, למשל, למנוע מאחרים לעשות עותק דיגיטלי (באמצעות צילום, סריקה וכיוצ"ב) של יצירה מוגנת אשר הודפסה על גבי נייר – יהא זה באמצעות עותק זמני או קבוע. במילים אחרות: העתקה תיחשב העתקה גם בשינוי מדיה. מכאן שהעתקה היא יצירת עותק בכל דרך שהיא (ידנית, מכנית, אלקטרונית או אחרת) ובלבד שנוצר אגב כך עותק מוחשי של היצירה.
20. הפרה ראשית של זכויות יוצרים הנה, כידוע, ביצוע של פעולה מהפעולות שיוחדו לבעל זכויות היוצרים בסעיף 11 לחוק זכות יוצרים, ללא קבלת רשות בעל זכויות היוצרים, למעט אם הפעולה מותרת לביצוע בתנאי החוק (כאמור בפרק ד' לחוק זכות יוצרים). דרישת הדין היא כי המפר יעשה, לכל הפחות, שימוש בחלק מהותי מהיצירה, על מנת שיחשב כמפר היצירה – כאשר מהותיות החלק בה נעשה שימוש תיבחן על פי מבחן איכותי ולא כמותי (ר' ע"א 15/81 מיכאל גולדנברג נ' מיכאל בנט, פ"ד לו(2) 813, 923; ופסק הדין בעניין הרשקו, לעיל, בעמ' 754).
21. בנוסף, מעניק הדין הגנה לבעל זכויות היוצרים גם מפני הפרה "עקיפה" (משנית) של זכויות היוצרים שלו וזאת בתנאי שמבצע הפעולה האסורה עושה כן ב"עותק מפר של היצירה" בנסיבות בהן הוא ידע או היה עליו לדעת כי עותק היצירה הוא עותק מפר (ס' 48 לחוק זכות יוצרים). פעולות המשנה האסורות לביצוע במקרים אלה הם: מכירה או השכרה, לרבות הצעה או העמדה למכירה או להשכרה; החזקה למטרה עסקית; הפצה בהיקף מסחרי; הצגה לציבור בדרך מסחרית וייבוא לישראל שלא לשימוש עצמי (סעיפים 48(1)-(5) לחוק זכויות יוצרים).
- ה. **האם הנתבע הפר את זכויות היוצרים של התובעות?**
22. בענייננו, אין חולק בין הצדדים כי הנתבע ביצע עבודות כריכה של ספרים עליהן היו מוטבעות יצירות ספרותיות מוגנות שבבעלות התובעות וגם אין חולק כי דפי הספרים נמסרו לנתבע על ידי אחר לצורך כריכתם וכי הנתבע לא עסק בהדפסה או בהפצה של הספרים, אלא רק בביצוע עבודת הכריכה של דפי הספרים ואיגודם לספרים.
23. לטענת התובעות, כאמור לעיל, המעשים שביצע הנתבע עולים כדי "העתקה" של היצירות המוגנות, משבכך הוא נטל חלק מהותי בתהליך ייצור עותקים של הספרים. תמיכה בטענתן

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

- 1 מבקשות התובעות למצוא בדברים שנאמרו בפסק-הדין בעניין ע"פ 71763/02 (מחוזי ת"א)
2 **מדינת ישראל נ' שור וטויג** (12.1.04) (להלן: "**פס"ד טויג**") – מששם, לטענתן, כך בית
3 המשפט את פעולת הכריכה עם תהליך יצור הספר והסיק כי פירוש המילה "מתקין"
4 (כמובנה בסעיף 3(א) לפקודת זכויות יוצרים – שהוחלפה בחוק העדכני למילה "עושה"
5 בס' 12 לחוק זכות יוצרים) כוללת גם את פעולת הכריכה.
- 6 24. הנתבע, מצדו, אינו מתמודד עם הטענות המשפטיות שהועלה על ידי התובעות בסיכומיהן
7 וחזר, כאמור, על טענותיו הכלליות לפיהן, בתמצית, אין זה תפקידו לברר אם הספרים
8 אותם הוא כורך נמסרו לידי על ידי מי שמחזיק בהרשאה חוקית להדפיס או להפיץ, וכי
9 התובעות נדרשות להפנות טענותיהן כלפי הגורם שהדפיס את הדפים ומסר לו אותם
10 לכריכה (הוא צד ג' בהליך).
- 11 25. דעתי שונה מדעת התובעות - משאני סבור כי המעשים שביצע הנתבע אינם עולים כדי
12 "העתקה" של היצירות המוגנות, מבלי לגרוע מהאחריות שיכול שתחול עליו ככל שיוכח
13 שבמעשיו ביצע "הפרה עקיפה" של זכויות יוצרים, בפרט אם היה נטען ומוכח שהוא החזיק
14 את העותקים המפריים של היצירה למטרה מסחרית, כמובנה בסעיף 48(א)(2) לחוק זכות
15 יוצרים (טענה שלא הועלתה, וממילא לא הוכחה, כלפי הנתבע). אנמק:
- 16 26. ראשית אציין כי סריקת מאגרי הפסיקה בחיפוש אחר מקרים בהם נדונה שאלת אחריותם
17 של כורכים לביצוע מעשה של הפרת זכויות יוצרים לא העלתה תוצאות של ממש, משלא
18 נמצא כי הובאו לדיון בפני בתי המשפט מקרים בהם הוגשה תביעה בטענה להפרת זכויות
19 יוצרים על ידי נתבעים שביצעו פעולת כריכה בלבד. מסקנה זו אושרה על ידי התובעות בדיון
20 שהתקיים בפני ביום 16.11.22 (ר' בעמ' 5-6 לפרוטוקול) – זאת מבלי לגרוע מטענת
21 התובעות, שהועלתה על ידן לאחר הדיון, ביחס לפסק-הדין בעניין **טויג**, אליו אתייחס
22 בהמשך. תחת זאת, נמצאו בפסיקה מקרים בהם נדונה ונקבעה אחריות של מוציאים לאור
23 למעשי הפרה של זכויות יוצרים וכן, במובחן, אחריות מפיצים של ספרים מוגנים – להפרה
24 משנית של זכויות יוצרים. היעדר פסיקה בנושא אחריות כורכים וקיומה של פסיקה לא
25 מבוטלת בעניין מוציאים לאור ומפיצים מחזקת את עמדתי אשר תפורט להלן.
- 26 27. לגוף העניין, אני סבור כי ביצוע מעשה של כריכת ספרים אינו עולה כדי **העתקה** של היצירה
27 המוגנת, משזה נעדר את יסוד ההעתקה של היצירה הבלתי מוחשית – היא היצירה המוגנת
28 המוצאת את קיבועה בספר הפיסי. תחת זאת, פעולת הכריכה, אשר מתמצית בביצוע
29 פעולות של חיתוך והדבקה של דפי הספר ואיגודם לידי ספר שלם – נסבה רק אודות ביצוע
30 פעולות בהיבט הפיסי בו היצירה כבר מצאה את קיבועה לאחר שהועתקה והודפסה על ידי
31 אחר – ואין בה כל אלמנט של העתקת התוכן המוגן ביצירה. בכך שונה פעולת הכריכה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

- 1 באופן מהותי מפעולות אותן מבצע המוציא לאור של הספרים – משזה פועל, בהכרח,
2 ליצירת עותקים של היצירה המוגנת – ובכך מפר את זכות ההעתקה הראשית של בעליה.
3 מכאן, שפעולת הכורך נעדרת מעצמה את רכיב ה"העתקה" של היצירה המוגנת – רכיב
4 חיוני בלעדיו לא ניתן לקבוע כי מבצעו הפר את זכויות היוצרים ביצירה.
- 5 28. בתוך כך אני סבור כי יש לקרוא את האמור בסעיף 12 לחוק זכויות יוצרים, לפיו **"העתקה**
6 **של יצירה היא עשיית עותק של היצירה בכל צורה מוחשית..."** כמחייבת ביצוע **"עשיית**
7 **עותק"** של היצירה וקיבועה ב"כל צורה מוחשית", כאשר פעולתו של כורך הספרים
8 בנסיבות ענייננו נעדרת מעצמה, כאמור, את פעולת "עשיית עותק" מהיצירה – ולכן אינה
9 מהווה הפרה ראשית של זכויות היוצרים.
- 10 29. אשר לפסק הדין בעניין **טוויג**, בו ביקשו התובעות למצוא תמיכה לעמדתן, אבהיר כי אני
11 סבור שיש בו כדי לתמוך בטענות התובעות, ובמידה בלתי מבוטלת אני סבור שיש בו כדי
12 לתמוך בעמדה שהצגתי לעיל. אבהיר: בפסק הדין בעניין **טוויג** נדון בבית המשפט המחוזי
13 בתל-אביב-יפו, ערעור על פסק-דין של בית משפט השלום במסגרתו הורשעו (היינו בהליך
14 פלילי) ה"ה שור וטוויג בעבירה של התקנה לצרכי מכירה של עותק מפר של יצירה המוגנת
15 בזכויות יוצרים", לפי ס' 3(א) לפקודת זכות יוצרים. באותו מקרה הורשעו הנאשמים
16 בכך ששור ביצע הדפסתם של עותקים מספר מפר והעבירם לטוויג לצורך כריכתם. ברם,
17 סעיף 3(א) לפקודת זכות יוצרים בוטל זה מכבר (בתיקון מס' 8 בתשס"ג-2002) וכיום
18 ניתן למצוא את מחליפו בסעיף 61(ו) לחוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007 הקובע כי **"לא**
19 **ייצר אדם ולא יחזיק חפץ שייעודו עשיית עותקים של יצירה, כדי לעבור עבירה לפי סעיף**
20 **קטן (א) (ההדגשה הוספה, א.ל.)"**. ס"ק (א) האמור קובע כי **"לא יעשה אדם עותק מפר של**
21 **יצירה לשם מסחר בו"**. משמע – העבירה בה הורשע טוויג מלכתחילה (בבית משפט השלום)
22 אינה עוסקת בהפרה של זכויות יוצרים בכך שבמלאכת כריכת הספרים בוצע "העתקה" של
23 יצירה מוגנת, אלא ב"התקנה" (וכיום ב"ייצור") של עותק מפר של יצירה מוגנת לשם מסחר
24 בו.
- 25 30. בנוסף, בפסק הדין בערעור על הרשעתו של טוויג, עסק בית המשפט המחוזי בבחינת היסוד
26 הנפשי של המערער ובכך בשאלה אם היה מודע לעובדה כי עשה שימוש ביצירות מפירות,
27 או שפעל מתוך "עצימת עיניים" במעשיו. בית המשפט המחוזי הבהיר בפסק-דינו כי
28 הצדדים לא היו חלוקים בפניו על עצם קיומם של היסודות העובדתיים של העבירה – אלא
29 אך ורק על שאלת התקיימותו של היסוד הנפשי המופיע בביטוי **"ביודעין"** (כנוסחו בסעיף
30 3(א) לפקודת זכויות יוצרים) (ראה פסקה 6 לפסק-הדין). מכאן – שבפסק-הדין לא
31 נערכה בחינה ולא התקיים כל דיון בשאלה האם המערער ביצע מעשה הפרה של זכויות
32 יוצרים – אלא רק נבחנה, כאמור, שאלת התקיימותו של היסוד הנפשי ומודעותו למעשה

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

1 ה"התקנה לצרכי מכירה... של עותק מפר". בהקשר זה אבהיר כי גם בהכרעת הדין שניתנה
2 בבית משפט השלום בתל-אביב-יפו בעניינו של טוויג נסבה המחלוקת בין הצדדים אך ורק
3 על התקיימותו של היסוד הנפשי של המערער בעניין ביצוע עבירת ה"התקנה", על אף
4 שבמסגרת הבחינה שנערכה בעניין זה ראה בית המשפט (מפי כב' השופט פ' מרדכי) את
5 פעולת הכריכה "...בגדר שלב הכרחי שאין בלתו הנלווה והמשלים את פעולה ההדפסה
6 והוא בגדר תהליך חיוני במהלך היצור של כל ספר והתקנתו למכירה" (ת"פ (ת"א) 3149/01
7 מדינת ישראל נ' שור ואח' (17.10.02)).

8 31. יתרה מכך, בבחינת שאלת התקיימותו של היסוד הנפשי בעניינו של המערער, עמד בית
9 המשפט המחוזי בעניינו של טוויג על האבחנה שיש לערוך בין מידת החשד המצופה ממדפיס
10 של ספרים לעומת כורך של ספרים, תוך הפנייה לפסה"ד בעניין ע"פ 559/93 יפ"ס מסג נ'
11 מדינת ישראל, פ"ד לב(1) 543, שם נקבע כי מידת ה"היתממות" ו"עצימת העיניים" תיקבע
12 תוך התחשבות בנסיבות ושילוב של שיקולי מדיניות כאשר נקבע כי: "נראה שלגבי מדפיס
13 רמת החשד הנדרשת כדי שתיוחס למדפיס ידיעה נמוכה למדי. הדבר עולה ממעמדו של
14 המדפיס בדין הישראלי". זאת, לנוכח רישיון העסק הנדרש מבעלי דפוס, כבעלי עיסוק
15 מיוחד, ובשל כך שבעל דפוס יכול לגרום לנזק רב באמצעות הדפסת פרסומים שיש בהם,
16 בין היתר, הפרה של זכויות יוצרים. בהמשך לכך נקבע כי במובחן מעניינו של המדפיס, אין
17 חקיקה המתייחסת ספציפית לעניינו של הכורך ומסקנת הדברים היא:

18 "...שהמחוקק לא גזר גזירה שווה בין מדפיס לבין כורך. בהיעדר
19 הוראת חוק המטילה חובת זהירות מיוחדת על הכורך, אין לדרוש
20 ממנו, כעניין שבמדיניות, אותה דרגת חשד שנדרשת ממדפיס".

21 (פסקה 6 לפסק הדין בעניין טוויג).

22 ובהמשך נקבע כדלקמן:

23 "אכן קיים קושי ראיתי להוכיח חשד לביצוע העתקה מפירה, כאשר
24 המבחן הוא סובייקטיבי. על כן, במידה והמחוקק מוצא לנכון לנהוג
25 במדיניות מחמירה עם כורכים, יתכן כי ראוי שתוצגנה לכורכים בחוק,
26 דרישות ספציפיות ומוגדרות. כגון: דרישה לברר בכל מקרה האם
27 היצירה נמסרה לכריכה על ידי בית הדפוס המצוין בספר, או על ידי
28 בעל זכות היוצרים. בהיעדר דרישות מוגדרות לא ניתן להסיק
29 מהנסיבות כפי שהתבררו במקרה דנן, כי אכן התקיים אצל טוויג חשד
30 סובייקטיבי".

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

- 1 על יסוד קביעות אלה קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורו של **טוויג** וקבע כי לא ניתן
2 לייחס לטוויג חשד מספק לצורך ביצוע עבירה של התקנה לצרכי מכירה של יצירה מפירה.
- 3 הנה כי כן, משבעניין **טוויג** כלל לא נבחנה השאלה האם פעולת הכריכה של ספרים מהווה
4 הפרה של זכויות יוצרים, אלא נדונה עבירת ה"התקנה" (ה"ייצור" כיום) של עותק מפר,
5 מבלי שהתקיים בפסק הדין דיון בשאלה האם טוויג הפר זכויות יוצרים, אלא רק אם
6 התקיים היסוד הנפשי הנדרש לביצוע העבירה (ובפסק-הדין בערעור אף נקבע כי זה לא
7 התקיים) – הרי שלא ניתן לראות בפסק-הדין בעניין **טוויג** ככזה הקובע כי ביצוע פעולה של
8 כריכת ספרים מהווה הפרה של זכויות יוצרים (כפי שמבקשות התובעות לעשות). ייתרה
9 מכך, מפסק-הדין בעניין **טוויג** ניתן ללמוד דווקא כי יש לייחס למעשה כריכת הספרים
10 משקל נמוך יותר מזה שיש לייחס לתפקיד מדפיס הספרים, לכל הפחות בשאלת עוצמת
11 החשד הנדרש לצורך הוכחת היסוד הנפשי לביצוע עבירה של התקנת/ייצור עותקים של
12 יצירה מפירה.
- 13 אמנם, אין לכחד כי כורך הספרים הנו חלק משרשרת היצור וההפצה של ספרים ואין
14 באמור לעיל כדי להוביל בהכרח למסקנה כי הוא פטור מאחריות למעשיו במקרים בהם
15 הוא סייע לתהליך הייצור וההפצה של יצירות מפירות. ברם, האחריות של כורך הספרים
16 צריך שתיבחן במישור האחריות הפלילית הקבועה במפורש בסעיף 61(ו) לחוק זכויות
17 יוצרים, בהיותו חלק מתהליך ה"ייצור... של חפץ שייעודו עשיית עותקים של יצירה
18 מפירה".
- 19 למצער, במקרים המתאימים, יש מקום לבחון האם ניתן לייחס למבצע פעולת כריכה של
20 עותקים מפירים אחריות מכוח היותו מבצע "הפרה עקיפה" (משנית) של זכויות יוצרים
21 בהתאם להוראות סעיף 48 לחוק זכויות יוצרים העוסק בשורה של "בעלי תפקידים"
22 האחראים לחלקים שונים בשרשרת המסחר וההפצה של הספרים ובהם מוציאים לאור
23 (להם ניתן לייחס גם הפרה ראשית כאמור) מפיצים, סוחרים, יבואנים, בעלי חנויות וכיו"ב.
24 בעלי תפקידים אלה, מקטן עד גדול, המחזיקים בידיהם עותקים מפירים של היצירה
25 המוגנת ללא הרשאת בעלי הזכויות ביצירה, מבצעים בהכרח פעולות אסורות בעותקים
26 מפירים של יצירות, אשר מביאות לפגיעה בזכויות הכלכליות של בעל זכויות היוצרים. עם
27 זאת, ביחס לאלה, נדרש בעל זכויות היוצרים להוכיח, כאמור לעיל, התקיימותם של תנאים
28 מסוימים לשם הוכחת אחריותם כמפירים עקיפים של זכויות היוצרים ובכך כי ביצעו
29 פעולות ב"עותק מפר של היצירה" בנסיבות בהן ידעו או היה עליהן לדעת כי היצירה היא
30 עותק מפר, וכן כי בוצעה על ידם אחת הפעולות המנויות בסעיף – שיסודה בביצוע פעולות
31 למטרה עסקית או בהיקפים מסחריים בעותק המפר (לפירוט התנאים הספציפיים שנקבעו
32 בפסיקה לגבי כל פעולה אסורה - ראה גרינמן, לעיל, מעמ' 669 וראה גם: ע"א 4630/06

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48425-09-19 המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) נ' תמימי
ת"א 18543-03-20 אריק כהן ספרים בע"מ נ' תמימי

- 1 דפנה שפר נ' תרבות לעם (1995) בע"מ (8.7.12) והאסמכתאות שהובאו בפסקה 26 לפסק
2 הדין).
- 3 36. בנסיבות ענייננו לא טענו התובעות כי הנתבע ביצע "הפרה עקיפה" של זכויות היוצרים
4 שלהן, אלא עמדו על טענתן כי בוצעה על ידו הפרה ישירה של זכויותיהן (ר' בפרט פרוטוקול
5 הדיון מיום 16.11.22 וסיכומי התובעות). בבחינת מעבר לנדרש אציין כי התובעות גם לא
6 הביאו ראיות להוכחת התנאים הספציפיים הקבועים בסעיף 48 לחוק זכויות יוצרים ואלה
7 לא נמצאו בחומרים על יסודם הוסכם בין הצדדים כי יינתן פסק דין זה.
- 8 37. בנסיבות אלה, אני קובע כי לא הוכחה אחריות הנתבע למעשים המיוחסים לו בכתבי
9 התביעה שהוגשו נגדו.
- 10 38. לנוכח המסקנה אליה הגעתי אין מקום לדון בטענת הנתבע לפיה עומדת לזכותו הגנת
11 ה"מפר התמים" או לדון בהודעת הצד השלישי ששוגרה על ידי התובע.
- 12 **סוף דבר**
- 13 39. התביעה נדחית.
- 14 40. התובעות יישאו בהוצאות הנתבע, ובכלל כך בשכ"ט עו"ד, בסך של 3,000 ש"ח.
- 15 41. החזר אגרת הנתבע בגין הודעות הצד השלישי ששוגרו על ידו – בהתאם לתקנות.
- 16 ניתן היום, כ"ה אדר תשפ"ג, 18 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.
- 17

אלעד לנג, שופט

18
19